

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

דבר מלכות

ו א ר א - א

שיחות קודש
מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שני אורסא הן

מליובאוויטש

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים וחמש לבריאה
ה' תהא שנת סגולות המשיח
שנת הק"ד לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

משיחות ש"פ וארא, כ"ח טבת, מבה"ח שבט ה'תשנ"ב

ב. ונראה לומר, שכיון שנקראים „אבות“, כמודגש בפירוש רש"י, „וארא אל האבות“, שהאבות הם למעלה מהבנים ומקור להם („שורש ומקור כל נשמות ישראל“), יש בהם מעלה יתירה לגבי הבנים (אף שלבנים נתגלה שם הוי' שלא נתגלה לאבות).

ויתירה מזה, שמעלת האבות היא גם לגבי משה שאליו נאמר „אני הוי'“, ועל ידו הי' הגילוי דשם הוי' לכל בני - כמבואר בפירוש רש"י⁴ ש„אמר לו הקב"ה (למשה) חבל על דאבדין ולא משתכחין, יש לי להתאונן על מיתת האבות, הרבה פעמים נגליתי עליהם באל-שד"י ולא אמרו לי מה שמך ואתה אמרת מה שמו . . (האבות) לא הרהרו אחר מדותי ואתה אמרת למה הרעותה“.

ועד כדי כך, ש„וארא אל האבות“ הוא הגורם שיהי' הגילוי גם אצל הבנים⁵ (ע"ד

א. בהתחלת פרשתנו - „וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל-שד"י ושמיי הוי' לא נודעתי להם וגו' לכן אמור לבני ישראל אני הוי' וגו'“ - צריך להבין:

(א) בנוגע לתוכן כתובים אלו שלאבות נתגלה הקב"ה רק ב„אל-שד"י“, ולא בשם הוי', ואילו לבנ"י יתגלה (עתה) בשם הוי' (כמבואר בדרושי חסידות) - איך מתאים הלשון „לכן (אמור גו')“, שהוא מסובב ותוצאה מהענין שלפניו, היינו, ש„אמור לבני ישראל גו'“ הוא בגלל ש„וארא אל אברהם גו'“ - היפך (לכאורה) תוכן הכתובים שאצל בנ"י יהי' ענין חדש („וידעתם כי אני הוי'“) שלא הי' אצל האבות („שמיי הוי' לא נודעתי להם“)?

ב) ויתירה מזה: תוכן (התחלת) הפרשה הוא ע"ד מעלת בנ"י שיתגלה אצלם שם הוי' שלא נתגלה לאבות, ואילו שם הפרשה, „וארא“, קאי על ההתגלות אל האבות, היינו, שהפרשה שבה מדובר אודות ההתגלות לבנ"י שלא היתה אצל האבות, נקראת ע"ש ההתגלות אל האבות?!

1 ו, ג"ו.

2 ראה תו"א פרשתנו נו, א ואילך. תו"ח שם צב, ב ואילך. ובכ"מ.

3 בפרש"י כאן: „לכן, ע"פ אותה השבועה“, שלכן“ קאי על „וגם הקימותי את בריתי גו'“, אבל, כיון ש„(לכן) אמור לבני ישראל אני הוי'“ בא בהמשך למש"נ לפניו „וארא גו' ושמיי הוי' לא נודעתי להם“ (כפירוש רש"י „לא נכרתי להם במדת אמיתית שלי שעלי“ נקרא שמיי הוי', נאמן לאמת דברי, שהרי הבטחתים ולא קיימתי“, ובהמשך לזה „אמור לבני ישראל אני הוי'“, „הנאמן בהבטחתו“, מסתבר לומר, שתיבת „לכן“ היא גם בהמשך „וארא גו' ושמיי הוי' לא נודעתי להם“.

4 „אין קורין לאבות אלא לשלשה“ (ברכות טו, ב. וראה בארוכה תו"א ריש פרשתנו. תו"ח שם צה, סע"ב ואילך).

5 תו"א ותו"ח שם.

6 בפ"י הבי' (בסיום הענין) - „ורבותינו דרשוהו לענין של מעלה כו'“. ואף שכותב ש„אין המדרש מתיישב אחר המקרא כו'“, הרי מסיים „יתיישב המקרא על פשוטו . . והדרשה תדרש כו'“ (וראה בארוכה לקו"ש חכ"א ע' 27 ואילך).

7 וידוע שכל דבר הגורם הוא יותר הזק מהדבר שנגרם על ידו (ראה המשך וככה תרל"ז פט"ו).

8 וגם גילוי שם הוי' (שנתגלה לבנים ולא נתגלה לאבות) הוא בכח האבות - ע"ד הפירוש במארו"ל (שבועות מה, סע"א. וש"נ) „יפה כח הבן מכח האב“, שגם מעלת הבן „יפה כח הבן“ לגבי האב הוא „מכת האב“, מהעצמיות דהאב, אלא שאצל האב לא בא בגילוי, כי אם אצל הבן (ראה לקו"ש חכ"א ע' 222).

מזה) ההתחלה¹⁵ דמתן-תורה, כמודגש במצות מילה דאברהם שהיתה כמו המצוות שלאחרי מתן-תורה שעל ידם נמשכת קדושה בחפץ הגשמי שבו מקיימים המצוה, כמ"ש¹⁶, "שים נא ירך תחת ירכי", "לפי שהנשבע צריך שיטול בידו חפץ של מצוה", היינו, שהחידוש דמתן-תורה בהמשכת אלקות בעולם, חיבור עליונים ותחתונים (כדאיתא במדרש¹⁷ שבמתן-תורה, "ביטל גזירה ראשונה ואמר העליונים ירדו לתחתונים והתחתונים יעלו לעליונים"), התחיל במצות מילה דאברהם.

ואף שהחיבור דעליונים ותחתונים (החידוש דמ"ת) שהתחיל במצות מילה הי' בנוגע לאבר בגופו של אברהם אבינו (שהי' מרכבה לאלקות¹⁸), יש לומר, שמרומז גם הקשר והשייכות להפעולה בעולם (תחתונים ממש) בפרטי הענינים השבועה בנקיטת חפץ דמילה: (א) בקשר להשידוך דיצחק ורבקה - יהוד מ"ה וב"ן, שהו"ע כללות כל העבודה דקיום התומ"צ¹⁹, שע"י נעשה המשכת הקדושה בתחתונים, (ב) וע"י אליעזר עבד אברהם - שאף שבנוגע להשידוך דיצחק, אמר לו אברהם (לאליעזר²⁰) בני ברוך ואתה ארור ואין ארור מדבק בברוך²¹, מ"מ, נעשה השידוך דיצחק ורבקה ע"י אליעזר דוקא, שבוה מודגש הענין דאתהפכא

האב זוכה לבן כו"ם, "מעשה¹⁰ אבות סימן ונותנית-כח) לבנים"¹¹, ובלשון הכתוב, "וארא אל אברהם וגו' לכן (מסובב ותוצאה) אמור לבני ישראל אני הוי"¹², כדלקמן.

ג. וביאור הענין:

מבואר בדרושי חסידות² שגילוי שם הוי' (שם העצם, שם המפורש, שם המיוחד - דרגת אלקות שלמעלה מהעולם) הי' במתן-תורה, ולכן, אצל האבות שהיו לפני מתן-תורה נאמר, "וארא גו' בא"ל שד"י (דרגת אלקות ששייכת לעולם) ושמי הוי' לא נודעתי להם", ואצל בני שזכו למתן-תורה (לאחר יצ"מ) נתגלה שם הוי', כהמשך הכתוב, "אמור לבני ישראל אני הוי' והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים גו') ולקחתי אתכם לי לעם וגו' וידעתם כי אני הוי'".

והנה, אף שהאבות היו לפני מתן-תורה, הרי, נוסף לכך ש, קיים אברהם אבינו כל התורה כולה עד שלא ניתנה¹³, ידוע¹⁴ שע"י אברהם היתה (ההכנה ויתירה

(9) עדיות פ"ב מ"ט.

(10) ראה תנחומא לך לך ט. ב"ר פ"מ, ו. לקו"ש חט"ו ע' 76. וש"נ.

(11) ולכן, "כל אחד ואחד מישראל חייב לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי אברהם יצחק ויעקב" (תדבאר רפכ"ה), היינו, ששלימות עבודת הבנים היא כשמגיעים למדרגת האבות.

(12) וע"ד הפירוש בפשטות הכתובים - "וארא אל האבות בא"ל שד"י הבטחתים הבטחות ובכולן אמרתי להם אני א"ל שד"י . . . לאברהם בפרשת מילה נאמר אני א"ל שד"י . . . ליצחק . . . והקימותי את השבועה אשר נשבעתי לאברהם, ואותה שבועה שנשבעתי לאברהם בא"ל שד"י אמרתי ליעקב . . . לכן, ע"פ אותה השבועה (להאבות), אמור לבני ישראל אני ה', הנאמן בהבטחתי" (פרש"י עה"פ).

(13) יומא כח, ב. קידושין פב, א - במשנה.

(14) ל"ת להאריז"ל ר"פ לך לך. וראה בארוכה סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 70 (לעיל ע' 26) ואילך. וש"נ.

(15) להעיר מהענין ד, כל התחלות קשות" (מכילתא ופרש"י יתרו יט, ה), כיון שצריך להיות ה, "פתיחה" (פתיחת הצינור) דכללות הענין.

(16) חיי שרה כד, ב ובפרש"י.

(17) תנחומא וארא טו. שמו"ר פ"ב, ג. ועוד.

(18) ראה ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו. תניא פכ"ג. רפל"ד.

(19) ראה לקו"ת ברכה צו, ג"ד. סה"מ תר"ס ע' לב ואילך. ועוד.

(20) כש,הי' מחזר למצוא עילה שיאמר לו אברהם לפנות אליו ולהשיאו בתו.

(21) פרש"י חיי שרה כד, לט.

הגשמי דאברהם בלבד) היא ע"י כח הבלתי גבול²⁵ – ה"ז התחלת גילוי שם הוי' (בלי גבול) שבמתן-תורה, אלא שכה הבלתי גבול (שעל ידו נעשית ההמשכה למטה) אינו ניכר בגלוי ע"י ההמשכה גם בעולם.

ועפ"ז יומתק דיוק הלשון, ושמי הוי' לא נודעתי²⁶, „לא הודעתי אין כתיב כאן אלא לא נודעתי, לא ניכרתי²⁶ – שהחסרון הוא רק בהכרה וההתגלות, אבל עיקר הענין דהמשכת גילוי שם הוי' התחיל כבר במצות מילה.

ה. ובעומק יותר – שנוסף על התחלת הפעולה דחיבור עליונים ותחתונים (החידוש דמתן-תורה) במצות מילה, יש אצל האבות (ומהם נמשך להבנים) ענין נעלה יותר:

החידוש²⁷ דחיבור עליונים ותחתונים הוא בגדרי העולם, שנחלק לעליונים ותחתונים, ועד שיש גזירה והפסק בין העליונים לתחתונים (עליונים לא ירדו לתחתונים ותחתונים לא יעלו לעליונים), ובמתן-תורה בטלה הגזירה ונעשה החיבור דעליונים ותחתונים; אבל מצד דרגת האלקות שלמעלה מגדר עליון ותחתון, לא שייך גזירה והפסק בין העליונים לתחתונים, שנמצא בעליונים ובתחתונים בשוה גם לפני מתן-תורה²⁸. והחידוש דמתן-תורה הוא – שגם בגדרי העולם

חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא²², שע"ז נפעל החיבור דעליונים ותחתונים בתכלית השלימות.

וכיון ש, וארא אל אברהם . . בא-ל שד"י²⁹ ה' בנוגע למצות מילה („לאברהם בפרשת מילה נאמר אני אל שד"י וגו'²³) שבה התחיל הענין דמתן-תורה, עכצ"ל, שנכלל בוזה גם התחלת גילוי שם הוי'²⁴ שבמתן-תורה.

ד. ואעפ"כ נאמר „וארא אל אברהם גו' ושמי הוי' לא נודעתי להם" – כיון שענין זה ה' במצות מילה בלבד:

מהביאורים בהשייכות דגילוי שם הוי' לתהיודש דמ"ת בהחיבור דעליונים ותחתונים, המשכת אלקות בעולם (אף ששם הוי' הוא למעלה מהעולם) – כיון ששם הוי' הוא בלי גבול, ומצד תוקף הגילוי דאור הבלתי גבול נמשך גם למטה.

וכיון שאצל אברהם היתה המשכת הקדושה למטה רק במצות מילה, אבר בגופו של אברהם אבינו, אבל בעולם לא היתה המשכת הקדושה, לא ניכר בתוקף הגילוי דאור הבלתי גבול (שם הוי'), „שמי הוי' לא נודעתי להם".

אבל לאידך, כיון שגם המשכת הקדושה למטה במצות מילה (בהגוף

(22) ראה חז"א ד, א.

(23) פרש"י פרשתנו ו, ד.

(24) להעיר, שהפירוש דשם, שד"י²⁹ הוא לא רק „שאמר לעולמו ד"י" (חגיגה יב, א), הגבלת הטבע, אלא גם „שדי באלקותי לכל ברי" (פרש"י לך לך יז, א), רוממות הטבע (נס מלוכב בטבע), ויתירה מזה „ שאין העולם ומלואו די לאלקותי" (ב"ר פמ"ו, ג), גילוי בלתי מוגבל שאין העולם ומלואו כדאי אליו (נס שלמעלה מהטבע), בחי' סוכ"ע (ראה בארוכה ד"ה וארא תר"ל. עטר"ת. תרפ"ד). ויתירה מזה, שמלוכב בו שם הוי', אלא שהוא בהעלם ולא בגילוי („לא נכרתתי") – ראה סה"מ מלוכט ח"ה ע' קמד.

(25) ובסגנון אחר: גם כשהמשכת הקדושה למטה היא בפרט אחד (במצות מילה), ה"ז בכח הבלתי גבול, כי, בעל גבול, הגבלתו היא בכל הפרטים, ומצדו לא יכולה להיות תנועה של העדר ההגבלה כלל, גם לא בפרט אחד.

(26) פרש"י שם, ג.

(27) בהבא לקמן – ראה גם לקו"ש חל"ה לך לך תשנ"ב ס"ב-ג.

(28) ולא שייך חילוק בזמן – לפני מ"ת ולאחרי מ"ת (כמו שלא שייך חילוק במקום, במעלה, עליון ותחתון).

החידוש דמתן-תורה (בנוגע לבני ועל ידם גם בעולם) הוא לא רק בנוגע להמשכה למטה (שהעצם נמשך גם למטה), אלא גם (ובעיקר) בנוגע להמשכת העצם, כי, דוקא ע"י ההמשכה למטה מתגלה העצם³⁵, שאינו מוגבל ומוגדר בשום דבר, ולכן נמשך בכל מקום.

וגם המשכת העצם (ע"ז שבא למטה) היתה אצל האבות - במצות מילה (המשכת הקדושה בגוף גשמי בעוה"ז הגשמי). אבל, כיון שלא נמשך גם בעולם (בתחתונים ממשי), לא ניכר המשכת העצם, שמצד העדר ההגבלה שבו ה"ה נמשך בכל מקום. ורק לאחרי מ"ת, שנעשית המשכת הקדושה בעולם, ניכר העצם.

ואעפ"כ, הכח להמשכת העצם הוא ע"י האבות («וארא אל האבות»), כי, עבודת הבנים לאחרי מ"ת עיקרה באופן של התלבשות והתעסקות בגדרי העולם (עליון ותחתון), משא"כ עבודת האבות עיקרה היא מצד עצם הנשמה, ובכח זה נעשית עבודת הבנים (שיורשים עניני האבות) באופן שמגלים ומחדירים את העצם בעבודתם למטה³⁶ (שע"ז נמשך העצם).

ויש לומר, שבמתן-תורה שהו"ע הנישואין דכנס"י עם הקב"ה («יום

שיש בו גזירה והפסק בין העליונים לתחתונים תומשך דרגת האלקות שלמעלה מגדר עליון ותחתון.

ומזה מובן גם בנוגע לגילוי שם הוי"ב לבני" במתן-תורה («אמור לבני ישראל אני הוי"ב גוי ולקחתי אתכם לי לעם גוי וידעתם כי אני הוי"ב») - שהיחוד זה קשור עם עבודתם של בני" בעולם (ע"י קיום התומ"צ) לפעול החיבור דעליונים ותחתונים, אבל גם לפני"ו ישנו העצם דישראל שלמעלה מהתורה («מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר»²⁹, גם למחשבת התורה), שזוהי דרגת האבות (השורש ומקור העצם דכל בני"), החל מאברהם אבינו («אחד ה' אברהם»³⁰), «ראש למאמינים»³¹, שפתח הצינור³² דכח האמונה³³ והמסירת-נפש שמצד עצם הנשמה.

והחידוש דגילוי שם הוי"ב במתן-תורה הוא - שהעצם דישראל (דרגת האבות) יומשך ויתגלה גם בבחינת הגילויים, בכחות הנפש³⁴, וגם כפי שנתלבשו בגוף בעוה"ז הגשמי, כדי לפעול בעולם (ע"י קיום התומ"צ) המשכת דרגת האלקות שלמעלה מגדר דעליון ותחתון.

ו. ובפרטיות יותר:

(29) ב"ר פ"א, ד.

(30) יחוקאל לג, כד.

(31) ראה שהש"ר פ"ד, ח (ג). שה"מ קונטרסים

ח"א נד, ב.

(32) ראה שה"מ תרע"ח ע' רפג. תרפ"ח ע' קב. לקו"ש ח"ב ס"ע 74 ואילך. וש"נ.

(33) למעלה מהשכל, ולכן «לא הרהרו אחר מדותי».

(34) החל מכח החכמה - דרגתו של משה, חכמה דקדושה, שלכן הרהר אחר מדותיו. והכוונה בזה, שע"י תשובת הקב"ה, «וארא אל האבות», יומשך בבחינת החכמה גילוי העצם (ראה שה"מ עטר"ת ע' קצה).

(35) ולכן «המצוות שעשו האבות ריחות היו אבל אנו שמון תורק שמך» (שהש"ר פ"א, ג (א)), דאף ש«ריח» הו"ע נעלה ביותר, «שהנשמה נהנית ממנו ואין הגוף נהנה ממנו» (ברכות מג, ב), שמורה על המשכת אוא"ס שלמעלה מהשתלשלות, מ"מ, המשכת העצם (שמן) היא ע"י עבודת הבנים בקיום התומ"צ למטה לאחרי מ"ת (ראה שה"מ תש"ו ע' 109. ובכ"מ).

(36) לאחרי שגם בענין זה נעשית הפתיחה ע"י האבות במצות מילה.

היו . . לימות המשיח יהיו נישואין".

וההסברה בזה:

כשם שנתבאר לעיל בנוגע למעלת עבודת בני" לאחרי מ"ת לגבי עבודת האבות לפני מ"ת, שדוקא ע"י ההמשכה למטה (לאחרי מ"ת) בא העצם, וכל זמן שלא נמשך למטה (מלבד במצות מילה) ה"ז הוכחה שאין זה העצם, כן הוא גם בנוגע להמעלה דלעתיד לבוא לגבי זמן הזה, כ"י העדר ההגבלה העצם היא לא רק בהמשכה למטה, אלא גם בהתגלות למטה, שהרי העצם אינו מוכרח להיות בהעלם, אלא בודאי יכול לבוא גם בגילוי. וכיון שבמעשינו ועבודתינו בקיום התומ"צ נעשית רק ההמשכה למטה, אבל הגילוי למטה בעוה"ז הגשמי יהי' רק לעתיד לבוא (כמ"ש⁴⁴ "ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר גו'"), הרי, כל זמן שלא נעשה הגילוי למטה, ה"ז הוכחה שאין זה העצם⁴⁵.

וכשם שעבודת בני" לאחרי מ"ת היא בכח עבודת האבות לפני מ"ת, כיון שלאחרי מ"ת מודגשת בעיקר ההמשכה בבחינת הגילויים, משא"כ לפני מ"ת מודגשת בעיקר העבודה שמצד העצם (כנ"ל ס"ה), כמו כן השלימות דלעתיד לבוא⁴⁶ היא בכח העבודה בזמן הזה⁴⁷, כיון שלעתיד לבוא מודגש בעיקר הגילוי

חתונתו זה מתן תורה³⁷ באים ומשתתפים גם האבות אברהם יצחק ויעקב (כשם שבשמתח נישואין דכל חתן וכלה בישראל באים ומשתתפים הוריהם וזקניהם וזקני זקניהם, ג' דורות, גם אלו שנמצאים כבר בעולם האמת³⁸) - שבוה מודגש: (א) שעבודת הבנים (לאחרי החתונה דמ"ת) היא בכח האבות (שבאים להתחונה), (ב) שכח האבות (העצם) מתגלה ע"י ההמשכה למטה בעבודת הבנים.

ז. ויש להוסיף ולבאר תוכן הענין ד"שמי הוי' לא נודעתי" (המעמד ומצב שלפני מ"ת) גם לאחרי מ"ת - שהרי התורה היא נצחית³⁹ - דלכאורה: כיון שכבר עברו אלפי שנים מאז שנתגלה שם הוי' במתן-תורה, מה שייך עתה הענין ד"שמי הוי' לא נודעתי"?

ויש לומר הביאור בזה:

אע"פ שבמ"ת הי' גילוי שם הוי', כמ"ש "וידעתם כי אני הוי'", מ"מ, כיון ש"לעתיד לבוא כתיב⁴⁰ והי' הוי' לי לאלקים, שיהי' גלוי ממקום עליון יותר עד דשם הוי' יהי' חשוב רק כאלקים", ויתגלה שם הוי' נעלה יותר, "עיקר ענין גלוי שמו הגדול"⁴¹, נמצא, שגם המעמד ומצב שלאחרי מ"ת הוא באופן ד"שמי הוי' לא נודעתי" בערך לגילוי שם הוי' דלעתיד לבוא, כשהי' חידוש בכללות הענין דמ"ת, "תורה חדשה מאתי תצא"⁴², שאז תהי' שלימות הנישואין דכנס"י עם הקב"ה, כמארוז"ל⁴³, "העולם הזה אירוסין

44 ישעי' מ, ה. וראה תניא ספלו.

45 ראה לקו"ש ח"ה ע' 245.

46 וגם ההתגלות דתורה חדשה מאתי תצא נכללת (בכח) במתן-תורה, כידוע שמ"ת הו"ע חד-פעמי וכולל גם התורה חדשה דלעתיד לבוא (המשך תרס"ו ע' כג. תקמו).

47 ראה תניא רפלו": "תכלית השלימות . . של ימות המשיח ותחיית המתים שהוא גילוי אור א"ס ב"ה בעוה"ז הגשמי תלוי במעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות", והרי הדבר הגורם הוא הזק יתר מהדבר שנעשה על ידו (כנ"ל הערה ז).

37 תענית כו, ב - במשנה.

38 סה"מ קונטרסים ח"א לה, ב.

39 תניא רפ"ז. ובכ"מ.

40 ויצא כח, כא.

41 תו"א שמות נ, רע"ג.

42 ישעי' נא, ד. ויקר' פ"ג, ג.

43 שמו"ר ספס"ו.

גילוי בחי' החמישית⁵⁴ שלמעלה מד' אותיות שם הוי', שזהו"ע שם הוי' דלעתיד לבוא שבאין-ערוך לשם הוי' שבמ"ת.

ולהוסיף, שפרשת בא היא הפרשה השלישית בספר שמות⁵⁵, ספר הגאולה⁵⁶, ויש לומר, שרומזת גם על הגאולה השלישית והנצחית, כמ"ש⁵⁷, "יחינו מיומיים ביום השלישי יקימנו ונחי' לפניו".

ובפרטיות יותר: ג' הפרשיות שמות וארא בא הם כנגד ג' התקופות הכלליות – לפני מ"ת, מ"ת, ולעתיד לבוא⁵⁸: פרשת שמות שבה מדובר אודות שעבוד

בעולם, ואילו בזמן הזה ובפרט בזמן הגלות מודגשת בעיקר העבודה שמצד העצם, כידוע⁴⁸ שעיקר העבודה באופן של מסירת-נפש (שמצד העצם) היא בזמן הגלות.

ולהוסיף, שגם השלימות דלעתיד לבוא כלולה בכח אצל האבות – כמארוז"ל⁴⁹, "שלשה הטעימן הקב"ה בעולם הזה מעין העולם הבא. . אברהם דכתיב ב'י בכל, יצחק דכתיב ב'י מכל, יעקב דכתיב ב'י כל", ועיקר שלימות גילוי זה (לא רק "מעין העולם הבא") יהי לעתיד לבוא, שאז תהי' תכלית השלימות ד, בכל מכל כל" (לא רק אצל האבות, אלא גם) אצל כל בני" (כיון שהשלימות דלעתיד לבוא נעשית ע"י מעשינו ועבודתנו דכל בני", בכח האבות).

ח. ויש לומר, ששלימות הגילוי דשם הוי' לעתיד לבוא (שבאין-ערוך לגילוי שם הוי' שבמ"ת, שהוא בבחינת "שמי הוי' לא נודעתי להם") מרומז בפרשה שמתחילין לקרוא בזמן המנחה דש"פ וארא – פרשת בא:

על הפסוק, "ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה", איתא בזהר"ם⁵⁰, "דעייל לי' קב"ה אדרין בתר אדרין לגבי תנינא חדא עלאה כו"⁵¹. ושרש הענין בפרעה דקדושה – הגילוי דבחי' "חמישית לפרעה"⁵², דאפתרינו ואתגליין מיני' כל נהורין⁵³,

(48) ראה סה"מ תרמ"ח ע' קפו ואילך, תרפ"ה ע' רנח ואילך. וראה סה"מ מלוקט ח"ד ע' קפח. וש"נ.

(49) ב"ב טז, סע"ב ואילך.

(50) ח"ב לד, א.

(51) התנים הגדול הרובץ בתוך יאוריו" (חזקאל כט, ג) – כמ"ש בהפסטה (שהיא סיום וחותם) דפרשת וארא.

(52) ויגש מזו, כד.

(53) חז"א רי, א.

(54) ומרומז גם בפרשת וארא – שלאחרי ד' לשונות של גאולה, "והוצאתי גו' והצלתי גו' וגאלתי גו' ולקחתיו", נאמר לשון חמישי, "והבאתיו", כוס חמישי (כסא דמלכא משיחא), שהו"ע, "החמישית לפרעה" (אוה"ת פרשתנו וכרך ז' ע' ב'תקפו).

(55) ספר בפ"ע. ובפרט שהוא גם ספר הראשון דעבודת בני ישראל (גאולה שמות בני ישראל), שהרי ספר בראשית הוא ספר האבות, "ספר הישר, ספר אברהם יצחק ויעקב שנקראו ישרים" (ע"ז כה, א).

(56) רמב"ן ס"פ פקודי.

(57) הושע ו, ב ובמפרשים.

(58) וי"ל שמרומזים גם בפרשת וארא: "וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב" – כידוע שגאולה השלישית וביהמ"ק השלישי קשורים עם יעקב (ראה פסחים פח, א ובחדא"ג מהרש"א), מ"ת קשור עם יצחק (ראה פרדר"א פל"א), והתקופה שלפני מ"ת קשורה עם אברהם, שעל ידו היתה ההכנה (והתחלה) למ"ת.

ועד"ז בנוגע להגילוי דשם הוי': "וארא גו' בא"ל שד"י ושמי הוי' לא נודעתי להם" – הגילוי במצות מילה שהוא ההכנה וההתחלה דגילוי שם הוי' דמ"ת. "אמור לבני ישראל אני הוי' גו' וידעתם כי אני הוי'" – שלימות גילוי שם הוי' במ"ת. וסיום הפרשה, "והבאתי אתכם אל הארץ גו' (לשון חמישי של גאולה) אני הוי'" – גילוי שם הוי' דלעתיד לבוא.

מיהודה⁶⁶ (מדוד ואילך אלו ראשי גליות שבבבל שרודין את העם בשבט) . עד כי יבוא שילה" (מלך המשיח), עליו נאמר⁶⁷ „וקם שבט (מלך רודה ומושל) מישראל“, „זה מלך המשיח“⁶⁸, (ב) מלשון ענף אילן⁶⁹, כמ"ש⁷⁰ „ויצא חוטר מגזע ישי ונצר משרשיו יפרה“⁷¹, „יצא שבט מלוכה משרש ישי מזרע דוד הוא מלך המשיח“⁷².

י. ובהדגשה יתירה בדורנו זה – שהעשירי בשבט (העשירי יהי' קודש“⁷³, בכל חודש, ועצמו כ"ו העשירי בחודש אחד עשר) הוא יום ההילולא דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו⁷⁴:

ענינו של יום ההילולא – כמ"ש רבינו

---

66 ולהעיר, שביהודה נאמר „ותעמוד מלדת“ (ויצא כט, לה), ויש לומר, שרומז על הגאולה האמיתית והשלימה שאין אחרי' גלות, כדאיתא במכילתא (בשלח טו, א) „כל השירות לשון נקבה חוץ משירה דלעתיד לשון זכר“, „כלומר שהנקבה יש לה צער לידה*, אף כל הנסים יש אחריהם צער, חוץ מלעתיד שאין אחרי' צער . . כזכרים לא יולדים“ (תוס' פסחים קטו, ב).

67 בלק כד, יז ובפרש"י.

68 רמב"ם הל' מלכים רפ"א.

69 ראה (לדוגמא) ישע"י כח, כז.

70 שם י"א, א.

71 ובהמשך הכתובים (שם, ד) – „והכה ארץ בשבט פיו“.

72 מצו"ד עה"פ.

73 בחוקותי כז, לב.

74 להעיר מהשייכות דיי"ב חדשי השנה ליי"ב השבטים – שחודש שבט מכון כנגד יוסף, שמו הראשון של בעל ההילולא (ראה לקו"ש חכ"ו ע' 90 ואילך. 314 ואילך. ושי"ן).

מצרים, „כור הברזל“ שעל ידו נעשית ההכנה למ"ת⁵⁹ – המעמד ומצב שלפני מ"ת; פרשת וארא, „אמור לבני ישראל אני הוי' גו' וידעתם כי אני הוי'“ – הגילוי דמ"ת; ופרשת בא, „בא אל פרעה“, „אתפריעו ואתגליין מיני' כל נהורין“ – המעמד ומצב דלעתיד לבוא.

ט. ויש לקשר האמור לעיל עם הזמן שבו קורין בשנה זו פרשת וארא והתחלת פרשת בא – שבת מברכים חודש שבט:

שבת מברכים חודש שבט הוא בסיום חודש טבת, חודש העשירי, ובו נמשכת הברכה והנתינת-כח לחודש שבט, חודש האחד עשר (ובלשון הכתוב⁶⁰, „עשתי עשר חודש הוא חודש שבט“). ויש לומר, שבסיום חודש העשירי, שלימות המספר⁶¹, מודגשת שלימות העבודה דבנ"י, שבכח זה באים לתכלית השלימות דלעתיד לבוא המרומזת בחודש האחד עשר, אחד שלמעלה מעשר ספירות („אנת הוא חד ולא בחושבין“)⁶² – ע"ד ובודגמת ב' הפרשיות וארא ובא (העבודה שלאחרי מ"ת, שעל ידה באים להשלימות דלעת"ל).

ולהוסיף, שענין הגאולה מרומז גם בשמו של החודש כפי שנקרא בשמות החדשים שעלו עמהם מבבל⁶³ – „שבט“ – שהוא (א) מלשון „שבטי מושלים“⁶⁴, ובפרט הממשלה דמלכות בית דוד, כמ"ש⁶⁵ „לא יסור שבט

---

59 ראה תו"א יתרו עד, סע"א ואילך. ובכ"מ.

60 זכרי' א, ז.

61 ראה ראב"ע לשמות ג, טו. פרדס ש"ב.

62 ראה יהל אור ע' מח. אוה"ת דברים ע' יט.

סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 389. ח"ב ע' 630. ויש"נ.

63 ירושלמי ר"ה פ"א ה"ב. ועוד.

64 יחזקאל יט, יא.

65 ויהי מט, יו"ד ובפרש"י.

(* כידוע ש,הגלות נמשל לעיבור וגאולת ימי המשיח שיהי' במהרה בימינו נמשל ללידה . . וכן חבלי ימות המשיח נקראים בשם חבלי לידה" (תו"א ותו"ח שבהערה 4).

דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה), כעדותו של נשיא דורנו שכבר כלו כל הקיציץ, והכל מוכן לסעודה דלעת"ל, שולחן-ערוך עם הסעודה דליתן ושור הבר ויין המשומר.

ויש לומר, שכללות הזמן הקשור עם יום ההילולא העשירי בשבט (שבעים שנה בחיים חיותו בעלמא דין, והמשך השנים שלאח"ז, יותר מארבעים שנה⁸¹) נחלק לג' תקופות שהם ע"ד ובדוגמת ג' התקופות הכלליות במשך כל הדורות (לפני מ"ת, מ"ת וימות המשיח), שמרמזות בג' הפרשיות שמות וארא בא (כנ"ל ס"ח):

תקופה ראשונה, ארבעים שנה (תר"ם-תר"פ), בזמן נשיאותו של אביו, שאז התחיל שלימות הענין בהפצת המעיינות חוצה ובפרט ע"י התייסדות ישיבת תומכי תמימים (בניהולו של בנו יחידו) - ע"ד ובדוגמת עבודת האבות בהכנה והתחלת הענין דמ"ת.

תקופה שני', שלושים שנות נשיאותו בחיים חיותו בעלמא דין (תר"פ-שי"ת), שבהם הי' החידוש המיוחד שלו בתור נשיא דתורת חסידות חב"ד בהפצת המעיינות חוצה ממש, ועד להחידוש בעשר שנים האחרונות (גמר ושלימות עבודתו) בהפצת המעיינות חוצה בחצי כדור התחתון (שבו לא הי' מתן-תורה⁸²) - ע"ד ובדוגמת החידוש דמתן-תורה.

ותקופה שלישית, המשך הנשיאות לאחרי הסתלקותו (מיום עשתי עשר לחודש עשתי עשר דשנת עשתי עשר

הוקן⁷⁵ בתניא⁷⁶ ש, כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד⁷⁷ כל ימי חייו⁷⁸ . . מתגלה ומאיר בבחי' גילוי מלמעלה למטה . . ופועל ישועות בקרב הארץ⁷⁹, ועוד ועיקר, שכולל הנתינת-כח על המשך הצמיחה ביתר שאת וביתר עוז לאחרי הסתלקותו כתוצאה מהזריעה ד, כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו⁸⁰, עד להצמיחה דהגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו בדורנו זה

75 (75) שהעלי' והשלימות («ויכולו») דיום ההילולא שלו - כ"ד טבת - ביום הש"ק זה. ולהעיר מהשייכות דכ"ד טבת לענין הגאולה - «טבת» הוא «ירח שהגוף נהנה מן הגוף» (מגילה יג, א), שלימות היחוד והגוף שלמעלה (ועצמות ומהות) עם הגוף דלמטה (העצם דישאל), בב' האופנים ד, כ"ד (כ"ד), «כדכד», «כדין וכדין», מלמעלה למטה ומלמטה למעלה, שהי' לעתיד לבוא (ראה לקו"ת ד"ה ושמיא כדכד פ' ראה כו, ג ואילך).

ושלימותו ביום השבת שחל (בשנה זו) ביום כ"ח טבת*, שמורה על ה"כח" (תוקף וחוק) ד, טבת*.

76 אגה"ק סי' ז"ך וכ"ח. - ולהעיר (ע"ד הרמז) מהשייכות להקביעות דערב שבת ויום השבת בימי החודש, ז"ך וכ"ח טבת.

77 ע"ד מ"ש בהפטרות דש"פ וארא (יחזקאל כט, ט) - «פועלתו אשר עבד בה' (ראה לקו"ש חכ"א ע' 50 ואילך).

78 שבעים שנה (תר"ם - שי"ת), שלימות חי' האדם, «ימי שנותינו בהם שבעים שנה» (תהלים ז, יו"ד. וראה גם סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 250-1 (לעיל ע' 194-5)).

79 ע"ד מ"ש בפרשת וארא (ח, יח) - «כי אני ה' בקרב הארץ» («אע"פ ששכינתי בשמים גזרתי מתקיימת בתחתונים» - פרש"י).

80 ראה אגה"ק שם: «ונודעו בחקל תפוחין קדישין אורות עליונים מאד . . גידולי גידולין».

81 שבהם, «קאי איניש אדעת' דרבי"י (ע"ז ה, ריש ע"ב), כיון ש, נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואונים לשמוע» (תבוא כט, א).

82 ראה אג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח ע' תצב ואילך. וש"נ.

* להעיר, שכ"ח טבת הוא יום הולדת של אמי מורתני ע"ה, ששמה חנה, ע"ש כו' ועד ע"ש אמו של שמואל, סטיוס וחזתם תפלתה, ויתן עוז למלכו וירם קרן משיחו" (ש"א ב, יו"ד).

הדור, „הנשיא הוא הכל”⁸⁶, שבכאן א – מציאותו וכל עניניו, בכל מכל כל, נעשים קודש לנשיא הדור, ע"ז שמלאים וחזורים בקיום שליחותו של נשיא הדור – משה רבינו שבדור⁸⁷, גואל ראשון הוא גואל אחרון⁸⁸ – שענינו העיקרי „להביא לימות המשיח”⁸⁹ בפועל ממש.

ולהוסיף, שהידיעה שתיכף ומיד נכנס כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (כיון ש„הקיצו ורננו שוכני עפר”⁹⁰) ומביט על כאו"א מהחסידים והמקושרים לבחון מעמדו ומצבו כו', מעוררת ופועלת לסיים ולהשלים (גם מלשון שלימות) את כל מעשינו ועבודתינו.

וכדאי ונכון לערוך התוועדויות מיוחדות – החל מיום הש"ק מברכים חודש שבט (נוסף על ההתוועדות שבכל שבת ושבת, „שנאמר בפרשת שבת ויקהל משה . . להקהיל קהילות” בכל שבת להכנס בבתי כנסיות ובבתי מדרשות

(תשי"א)⁸³, שניתוסף ביתר שאת וביתר עוז בהפצת המעיינות חוצה בכל קצוי תבל, ועד לגמר ושלימות העבודה, שהכל מוכן כבר לסעודה דלעתיד לבוא – ימות המשיח.

ובפרטיות יותר י"ל שג' תקופות הנ"ל מרומזים בג' התקופות דשלושים שנות נשיאותו⁸⁴ (בחיים חיותו בעלמא דין): תקופה ראשונה, מהתחלת נשיאותו עד להמאסר והגאולה והיציאה ממדינה ההיא, במעמד ומצב של תוקף גזירות המלכות (בדוגמת העבודה במצרים, „כור הברזל”, לפני מ"ת), שעיקר עבודתו היתה במסירת נפש ממש (ע"ד עבודת האבות). תקופה שני', בבואו במדינת פולין, שעיקר עבודתו היתה בלימוד והפצת תורת חסידות חב"ד באופן של הבנה והשגה אף שעד אז ה' ברובו ע"ד חסידות פולין (ע"ד החידוש ד„וידעתם כי אני הוי"ו במ"ת). ותקופה שלישית, בבואו לחצי כדור התחתון, שעיקר עבודתו היתה בהפצת המעיינות חוצה ממש, לקרב ולזרז ולהביא את הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד, כהכרותו הידועה: „לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה”.

יא. ובנוגע לפועל:

בעמדנו בשבת מברכים חודש שבט, כולל ובמיוחד העשירי בשבט – צריך כאו"א לקבל על עצמו להוסיף ביתר שאת וביתר עוז במעשיו, תורתו ועבודתו של בעל ההילולא, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, אשר הורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו נס"ס⁸⁵, ובפרט בהביטול וההתקשרות אל כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא

86 פרש"י חוקת כא, כא.

87 „אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא” (תקו"ז תס"ט), „ואין דור שאין בו כמשה” (בר פנ"ו, ז).

88 ראה שמו"ר פ"ב, ד. וח"א רנג, א. לקו"ש ח"א ע' 8 ואילך. וש"נ.

89 משנה ספ"ק דברכות. וראה גם סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 111 (לעיל ע' 65) ואילך. ע' 245 (לעיל ע' 190) ואילך.

90 ישע"י כו, יט.

91 וי"ל שקאי על האנשים והנשים והטף, כמו „ויקהל משה” שנאמר בנוגע לציווי נדבת המשכן שהשתתפו בוה האנשים והנשים ויקהל לה, כב ואילך), „הכל חייבין לבנות ולסעד בעצמם ובממונם אנשים ונשים כמקדש המדבר” (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א הי"ב), וגם הטף, שגם הם השתתפו בנדבת המשכן* (אדר"נ רפ"א).

* אף ש.אין מבטלין תינוקות של בית רבן לבנין* (רמב"ם שם).

83 ראה שיחות ש"פ וארא תש"נ הערה 99 (ס' השיחות תש"נ ח"א ע' 255-56).

84 ראה גם לקו"ש ח"ח ע' 303 ואילך.

85 לשון אדה"ו באגה"ק שם.

וכן יש לעורר ע"ד ההכנות לעריכת ההתוועדות העשירי בשבט - שבוודאי תהי' ביחד עם בעל ההילולא, נשיא דורנו בראשנו, ומשה ואהרן (הם המדברים גו' להוציא את בני ישראל ממצרים"97) עמהם⁹⁸, כיון שתיכף ומיד ממש, ביום הש"ק פרשת וארא (לפני התחלת הקריאה בפרשת בא), יוצאים כל בניי מהגלות, "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"⁹⁹ (כפי שקורין במנחה), ובלשון המדרש¹⁰⁰ "ראובן ושמעון סלקין", העלי' דכל בני ישראל מן הגלות אל הגאולה האמיתית והשלימה, כולל גם העלי' דבני ישראל לדרגת האבות¹⁰¹, העצם דישראל כפי שהם חד עם עצמותו ית', ובוזה גופא בעילוי אחר עילוי עד אין סוף, כמ"ש¹⁰² "ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלקים בציון", בביהמ"ק השלישי והמשולש, "מקדש אדני- כוננו יריך"¹⁰³.

ללמוד בהם תורה לרבים"⁹², ובפרט בראש חודש שבט (נוסף על הנהוג לאחרונה בכל ראשי חדשים), "בעשתי עשר חודש באחד לחודש"⁹³. . הואיל משה באר את התורה"⁹⁴, "בשבעים לשון"⁹⁵ (תוכן עבודתו של בעל ההילולא בהפצת המעיינות חוצה בשבעים לשון⁹⁶) - לעורר ולחזק איש את רעהו בכל הענינים האמורים, ובמיוחד בזירוז והבאת הגאולה תיכף ומיד.

92 שו"ע אדה"ז או"ח סר"צ ס"ג (מיל"ש ר"פ ויקהל).

93 להעיר מהשייכות דר"ח שבט (חודש התמישי בחדשי החורף) לר"ח מנחם-אב (חודש התמישי בחדשי הקיץ), יום ההילולא של אהרן הכהן, גמר ושלימות עבודתו של אהרן במשך קכ"ג שנה* באופן ד"אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" (אבות פ"א מ"ב), שבאופן כזה צריכה להיות עבודת כאו"א מישראל, "הוי מתלמידיו של אהרן" (אבות שם), כמודגש במיוחד באופן עבודתו של בעל ההילולא דעשירי בשבט.

94 דברים א, ג"ה.

95 פרש"י שם, ה.

96 ראה לקו"ש חלו"ו ר"ח שבט תש"ג ס"ו. וש"ג.

(* להעיר מהשייכות לאמירת הלל בראש חודש - "נמצאו עונין בכל ההלל הללויה מאה ושלש ועשרים פעמים, סימן להם שנותיו של אהרן" (רמב"ם הל' חנוכה פ"ג הי"ב. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 229 ואילך).

97 פרשתנו ו, כז.

98 ראה יומא ה, ב. תוד"ה אחד - פסחים

קיד, סע"ב.

99 בא יו"ד, ט.

100 ויק"ר פל"ב, ה. וש"ג.

101 ומודגש ביותר בשנה זו, הי' תהא שנת נפלאות בכל, "בכל מכל כל" - מעלת האבות שהטעימן הקב"ה בעוה"ז מעין העוה"ב (כנ"ל ס"ז).

102 תהלים פד, ח.

103 בשלח טו, יז.

לזכות

הוד כבוד קדושת

אדוננו מורנו ורבינו

מלך המשיח שי' לעולם ועד

מתוך חיים נצחיים טובים מתוקים ושמחים

בלי הפסק בינתיים

ויהי רצון שיראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו,

חסידיו ומכלל ישראל,

וינהיג את כולנו מתוך בריאות הנכונה,

ויעלה תיכף ומי"ד ממ"ש את כל בני שליט"א

קוממיות לארצנו הקדושה בגאולה האמיתית והשלימה,

והעיקר תיכף ומיד ממש

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ועד התמימים להפצת ה"דבר מלכות"

1347-225-1928